

Uredništvo in uprava
Ljubljana,
Selenburgova ulica št. 6/II.

DELAVEC

Glasilo Strokovne komisije za Slovenijo. (Pokrajinski odbor GDSJ)

Izhaja vsako soboto.
Stane posamezna številka 75 p,
mesečno Din 3 — celoletno
35 Din. — Za člane izvod
po 60 para.
Oglaš: prostor 1×55 mm
1'50 Din.
Dopisi morajo biti frankirani
in podpisani, ter opremljeni
s štamp. dotične organizacije.
Rokopisi se ne vračajo.
Reklamacije so poštne
proste.

Nobene kroglice meščanskim strankam:
klerikalcem, radikalcem, demokratom, samostojnim kmetom, republikancem (dr. Novačan, Stipica Radič), šusteršičjancem in narodnim „socialistom“.

Amsterdam — Moskva.

Kdo je reformist?

»Strokovna borba« z dne 7. marca je pričela prvič odkar izhaja z nami načelno polemiko.

Veseli nas, da se je pojavil tudi na nasprotni strani človek, ki si upa, izogibajoč se nizkotnega osebnega blatenja, stvarno debatirati z nami. Ker bo taka debata povzročila globlje razmišljanje pri delavstvu, izjavljamo, da se bomo debate udeleževali vedno — vsaj toliko časa, dokler bo debata načelna in stvarna.

V uvodu ugotavlja S. B., da se nahajamo v dobi največje ofenzive kapitalizma. Ta trditev je gotovo točna, vendar ni dovolj, če pavšalno obdolžimo tega ali onega, da je to ofenzivo zakrivil, temveč moramo stvarno preiskati vzroke te ofenzive.

Resnica je, da proletarijat v predvojni dobi ni bil dovolj revolucionarno vzgojen in da je bil ob izbruhu svetovne vojne postavljen pred naloge, katerim ni bil kos.

Kdo je temu kriv?

Odgovor na to vprašanje bi bil najboljši in najkrajši, če bi kratko rekli: razmere so bile krive.

Računati moramo, da je delavsko gibanje zgrajeno na moderni socialistični znanosti razmeroma še zelo mlado, čeravno obstoja že preko 40 let. Skoro cela ta doba je bila pa zelo mirna, tako, da si vojne nevarnosti ni nihče prav resno zavedal. Šloer so socialistični teoretiki dokazovali v svojih knjigah, da že kapitalistični način produkcije sam sili v vojne zapletitve, vendar se je ta znanost — kakor vsaka druga — le počasi širila v široke ljudske mase.

In če je svetovna vojna, ki je tako nenadoma prihrumela, našla delavske množice tako nepripravljene, je potrdila kvečjemu socialistično teorijo in s svojo šibo prepričala tudi one, ki te teorije niso resno upoštevali.

Lahko je sedaj kazati na napake, ki so se že pokazale, težje je bilo pa takrat ko jih mnogi niti slutili niso.

Če ste pa, dragi prijatelji na Turjaškem trgu, za vse napake že preje vedeli, zakaj nas pa niste pravočasno opozorili nanje?

Kje ste bili pa vi takrat? Sedaj ko so se že same pokazale ni treba, da nam jih vi razlagate, kajti mi jih sami vidimo in smo s polno paro na delu, da jih odpravimo.

Pa tudi te napake — ki jih med nami povedano vi pri sebi še vedno niste odpravili — bomo mi pri sebi odpravili popolnoma na drugačen način, kakor to vi delate.

Vi razbijate organizacije in mislite, da boste napake na ta način odpravili. Pozabljate pa pri tem, da

s tem svojim delom ne boste nikogar poboljšali, temveč ste delavstvo v mnogih krajih tako zbegali, (železničarje) da sploh v nobeno organizacijo več ne gredo. S tem svojim delovanjem pa dajete še kapitalistom moč, da tako neusmiljeno udrihajo po plečih neorganiziranega delavstva. In tu je povod ofenzive kapitala.

Mi mislimo odpraviti napake, ki jih je delavski pokret pred vojno zagrešil, popolnoma na drugačen način.

Če smo prej ugotovili, da je svetovna vojna našla delavstvo nepripravljeno zato, ker je bilo med njim premalo razširjena razredna socialistična zavest — potem moramo tukaj zastaviti svoje sile, da to zavest čim bolj razširimo.

To delamo mi na ta način, da pojasnujemo proletarijatu razredni boj, da ga navajamo na izvrševanje sklepov, da ga discipliniramo — skratka, da ga duševno in moralno dvignemo in usposobimo za boje proti kapitalu.

Tudi naša internacionala v Amsterdamu ima gotovo kake napake. Mi jih ne bomo skrivali, temveč če zaznamo zanje, jih bomo kritizirali.

A to bomo storili pošteno, brez strasti in zavijanj in šele takrat, ko bomo slišali obe plati zvona.

Dokler priznava naša strokovna načela demokracije, internacionale — in te priznava — toliko časa internacionala ne bomo razbijali kakor to vi delate, temveč bomo ostali pri njej včlanjeni in bomo skušali v njenem okvirju zboljšati ono, kar je slabega.

Kar se pa tiče reformizma je pa treba, da si tole zapomnite: Razne socialne pridobitve, v kolikor jih je delavstvo potom organiziranega boja doseglo, (8 urnik, bolniško zavarovanje itd.) cenimo v toliko, v kolikor se je o tem delavstvo življenje zboljšalo — ga kulturno dvignilo ter s tem še bolj usposobilo za razredni boj.

Nikdar bi pa ne hoteli sprejeti nobene take pridobitve, če bi se morali le malo oddaljiti od končnega cilja.

Zdi se nam pa, da vi le naše taktike ne odobravate in da v njej iščete reformizma. Tudi naše organizacije so pred leti prav mnogokrat butnile z glavo ob zid. In ti trdi udarci so nas naučili, da ne nastavljamo več glave, da ne tolčemo s pestjo po zidu, temveč dobro premislimo vsak korak, in kadar udarimo tudi zademo.

Če imenujete to reformizem, potem vam povemo, da sploh ne veste, kaj ta beseda pomeni.

To kar imenujete vi reformizem, imenujemo mi pamet, in to kar imenujete vi revolucionarnost, je le navadna — pučizem, ki nima s socializmom in niti s komunizmom nobenega sorodstva.

Vinko Vrankar Organizacijski tisk.

(H kongresu kovinarjev.)

Pičla organizacijska sposobnost in razni razkrajalni duhovi v delavskih vrstah so ustvarili današnji slabi položaj, v katerem delavstvo živi. In da nimamo delavskega časopisa, bi bilo delavstvo popolnoma potlačeno med brezpravno rajo. To so dejstva, katera je treba pribiti, predno pričnemo razpravljati o organizacijskem tisku.

Na lanskem strokovnem kongresu izvoljena Strokovna komisija, v kateri so kovinarji odlično zastopani, je zastavila svoje sile za preuredbo in zboljšanje lista »Delavec«.

Da se je to stremljenje v precejšnji meri posrečilo nam kaže dejstvo, da se je spremenil »Delavec« iz štirnajst dnevnika v tednik in, da se je v letošnjem letu še izdatno povečal.

Nujna naloga našega članstva naj v bodoče obstoji v tem da bo:

1. Dobival list vedno točnih informacij, da bo članstvo sodelovalo s prispevki in kritikami — skratka, da bo list izraz široke mase organiziranega članstva — da bo zajemal iz živnega življenja.

2. Da dobi list čimvečji vpliv tudi na neorganizirano delavstvo, na pridobitve kroge in zlasti na nevtrarno javnost je treba, da sistematično usmerimo svoje delovanje v tej smeri.

Da se bo list čimbolj uveljavil tudi med ostalim delavstvom, ki se še ni priklopilo do spoznanja o potrebi organizacije je predvsem potrebno, da se uvede pri listu čim boljša poročevalska služba in posredovanje služb.

Da bo imel list vpliv tudi na nevtrarno javnost je treba, da ga naše članstvo čim bolj razširi med vse sloje prebivalstva, zlasti naj bo razobešen po vseh javnih lokalih, kakor v brivnicah, kavarnah, gostilnah, čitalnicah itd. Naše članstvo naj v vseh lokalih kamor zahaja, zahteva svoj list in če njegovi zahtevi ne bo ugodeno, naj se takih lokalov izogiba.

3. List je treba še bolj povečati in spopolniti. Treba pa je skrbeti, da bo list čim cenejši, da bo pristopen tudi najrevnejšim slojem.

Zato je treba pridobiti listu čimveč inseratov, seveda le od takih tvrdk, ki so s svojimi cenami solidne, ki niso eksponirane v boju proti delavstvu itd. Na vsak način je pa treba med člane izdati parolo, naj obiskuje in kupuje le pri onih tvrdkah, ki inserirajo v listu.

Na ta način bomo ugodili dvem zahtevam: list bomo finančno podprli, da se bo čim bolj spopolnil in razširil, na drugi strani bomo pa kaz-

novali tiste tvrdke, ki se ne zavedajo da žive od delavskih žuljev.

Iz vseh teh razlogov, ki jih bom na kongresu še natančneje utemeljil, bom kongresu predlagal naslednjo resolucijo:

Kongres kovinarjev Slovenije, ki je zboroval 1., 2. in 3. aprila na Jeseenicah je po zaslišanju referata o organizacijskem tisku sprejel naslednjo

resolucijo.

I.

Na sedežu vseh podružnic naj se ustanove uredniški krožki, v katere naj imajo pristop vsi člani onih strokovnih organizacij, ki so naročene na »Delavca«.

Zlasti so dolžni sodelovati v teh krožkih vsi zaupniki in vsi oni člani, ki posedujejo primerno prakso in izobrazbo na polju delavskega gibanja.

Tak sosvet naj izmed sebe izvoli predsednika in namestnika, ter dva zapisnikarja.

Naloge redakcijskega krožka:

1. Vsako soboto zvečer se snidejo vsi člani tega krožka na skupno sejo.

2. Predsednik določi enega izmed navzočih, da glasno prečita članek za člankom, ki je priobčen v dotični številki »Delavca«. O vsakem članku in notici naj se odpre prosta debata.

3. Zapisnikar ima dolžnost o poteku seje sestaviti zapisnik, v katerem naj bodo kratko in jedrnatno zabeleženi vsi govori debatantov.

Zapisnik, katerega podpišeta predsednik in zapisnikar naj se nemudoma odpošlje na uredništvo »Delavca« v Ljubljano.

II.

Odbori podružnic naj skrbijo, da bodo vplivali na podjetnike v tej smeri, da bodo vedno, kadar bodo potrebovali kakšnih delavnih moči za svoje obrate, da jih bodo iskali potem inseratov v »Delavcu«.

Odbor naj pa zabeleži vsako spremembo esobja, ki je bila izvršena potom posredovanja »Delavca«.

III.

Odbori podružnic naj smatrajo za svojo dolžnost naznaniti upravi »Delavca« vse tvrdke v dotičnem kraju, ki bi prišle v poštev za priobčitev inserata. Ob enem naj pa naznanijo vse one tvrdke, ki so nesolidne in ki vodijo protidelavsko gonjo.

Članstvo je treba stalno vzgajati — naj pri onih tvrdkah, ki niso naročene na »Delavca«, in ki v njem ne inserirajo — nobenih potrebščin ne kupuje in naj se jih sploh izogiba.

Joža Golmajer:

Za delavsko zakonodajo.

(H kovinarskemu kongresu.)

Državni kovinarski kongres, ki se je vršil 25. in 26. decembra 1922 v Zagrebu je sprejel o tem vprašanju resolucijo, ki je vsebinsko in bistveno sestavljena v duhu marksističnih načel, tako da zanjo ni potrebna širša razlaga.

Resolucija, ki bo predložena naši skupščini, se glasi:

III. redna skupščina (kongres) Osr. društva kovinarjev in sorodnih strok zbrana 1., 2. in 3. IV. 1923 na Jeseenicah, konstatira:

1. Današnji družabni proizvodni sistem odvzema proizvajalcu-delavcu proizvodna sredstva in jih daje v posest kapitalizmu, ki jih pretvarja v svoj razredni monopol.

2. Zasebna lastnina proizvajalnih sredstev daje kapitalistom možnost, da prispevajo za produkcijo le s svojo mrtvo lastnino, stroji, orodjem in kapitalom.

Obstoječa zasebna kapitalistična posest proizvajalnih sredstev primora delavstvo, da za produkcijo prispeva le s svojo golo delavno silo — svojo edino posestjo in kapitalom, da daje svojo delavno moč v izkoriščanje kapitalistu.

3. Ta nepravilna razdelitev proizvajalnih sredstev omogoča kapitalistom, da si osvoje vse proizvedene vrednosti, ki so potrebne za obstanek družbe. Taka razdelitev in prisvojitve družabne pridobitve moči v posest privatnim lastnikom, omogočava kapitalistom tudi prisvajanje politične oblasti v družbi.

Delavec, ki s prodajo svoje delovne sile izdeluje potrebna življenjska sredstva družbe, dobiva od tega dela samo mali del odškodnine za svoj trud. Največji del pa si prisvoji kapitalist, ki pri delu niti ne prisostvuje.

V današnjem družabnem sistemu mora delavec svoj izdelani produkt, ki je pretvorjen v robo kupovati na trgu in s tem vnovič dražje plačati kapitalistu produkt.

To se pravi, da kapitalistični razred odvzame dobiček proizvoda, ki je plod delavčevega truda v tovarni ali delavnici; na ta način torej doprinese dobiček dvema kapitalistoma.

4. Današnja družba je deljena v dva razreda kapitaliste, ki posedujejo proizvajalna sredstva in njihove izdelke in proletarce-delavce, ki vse ustvarjajo, a ničesar ne posedujejo. Oni zatem vedno streme in to v kakor skrb, kako bodo ohranili svoje golo življenje. Naravno je torej, da se iz tega razvijata dva razreda: ki imata docela nasprotno interese; razred izkoriščevalcev in izkoriščanih. Kapitalisti streme vedno za tem, da spravijo delavstvo v kapitalistično odvisnost in sicer s podaljšanjem delovnega časa, z znižanjem mezd, poslabšanjem delovnih pogojev in omejitvijo njihove politične svobode. Oni zat em vedno streme in to v mnogih slučajih ter proti svoji volji. To je posledica sistema, kateremu oni služijo, ki jim da možnost, da obogate in žive v razkošju. Ta proizvajalni sistem zahteva stalno kupičenje nadvrednosti proizvodov delavčevih rok in zabranjuje uporabo družbe.

Radi zaščite kar najhitrejšega nakupičevanja nadvrednosti, vržejo kapitalisti na milijone delovnega naroda v bedo in pomanjkanje. Oni posebno telesno degenerirajo velik del naroda — delavski razred.

Kapitalisti so se tej zaščiti in osebnemu obogatitju v škodo ogromne večine članstva vedno protivili; istotako vsem nameram uveljaviti zakon o zaščiti in zavarovanju delavcev. Vsi tozadevni zakoni, uredbe in pravilniki so bili po vsem svetu

uveljavljeni proti volji kapitalistov. Vsi zakoni in pravilniki v zaščito in zavarovanje delavcev so bili uveljavljeni šele po velikih naporih in bojih organiziranega delavskega razreda. Vse priborjene in zlasti z zakonom priznane zakone skušajo kapitalisti po celem svetu izigravati. Povsod se te pridobitve zboljšavajo le na pritisk organiziranega delavskega razreda.

5. Zgodovinsko razmotrivanje družabnega razvoja potrjuje dejstvo, da je kapitalizem, ki je šele v razvoju najhujši izkoriščevalec delavskega razreda.

Kapitalizem v Jugoslaviji se je začel po narodnem ujedinjenju moderno razvijati. On se razvija z danimi pogoji. Njegov razvoj je zaostal in je obkoljen od treh strani z državami, ki so že davno kapitalistično razvite. Razvija se v dobi povojnih nestalnih razmer, v katerih ima največ izgleda za ugoden razvoj mladi finančni kapitalizem.

Trgovina je plodonosnejša nego delo. To pa pomeni tudi za pravilen razvoj kapitalizma samega napaka. Pred to dobo razviti kolonialni kapitalizem s specialnim kolonialnem proizvodnjem, mora v sedanji dobi pravilne kapitalistične formacije ustvarjati dosledni zastoj in ovire pravilnemu razvoju.

Nov način prevažanja in razpečevanja izdelane robe na trgu, delajo izredne težkoče nova grupacija prodajne moči, kupcev itd.

Leka vsem tem težkočam iščejo kapitalisti predvsem v zniževanju delavskih mezd in podaljšanju delovnega časa. Oni gledajo na to, da kar najceneje proizvajajo in zato mora delavstvo delati pod najslabšimi pogoji. Delavnice so grobovi živega delavskega razreda. Za zdravje in snago v delavnicah nimajo naši kapitalisti nobenega razumevanja. Povsod uporabljajo ženske delavne moči, povsod čujemo krik delavske mladine. Mnogi kapitalisti gradijo razvoj svojih podjetij na dečjo delovno silo, katero brez usmiljenja izkoriščajo in upropaščajo, še predno se je razvila in predno je dela zmožna. To dokazujejo blede lica, ozka prsa in veliko število bolnih, mladoletnih delavcev.

Po celem svetu, zlasti pa v povojni dobi, uporabljajo kapitalisti v delavnicah in tvornicah mlado delovno silo. Drugod delajo te mlade delovne sile pod modernejšimi pogoji pod tehnično razvitejšo in naprednejšo družbo, ki štedi delovno silo tudi za jutri, medtem ko mora pri nas mladina delati skupno z odraslimi, najtežja dela, lačna, potikajoč se po blevih kletih in podstrešjih.

Delo zahteva vsako leto več žrtev, kakor katerakoli vojna doba. Vsak dan na tisoče ranjenih, za delo nesposobnih. Krivični, grabežljivi sistem kopičenja nadvrednosti in slaba zakonita soc. zaščita zahteva vsak dan nešteto mrtvih. Kaliko je si-

ročadi, ki je brez čuvarja in hranitelja! Dnevno se množi število invalidov dela, katerim družba za njih marljivost in požrtvovalnost ne da drugega, nego kako prehodno službo, kjer v prošnji in poniževanju od gladi umirajo. To je nagrada, to je plačilo kapitalizma!

6. Radi krivičnega proizvajalnega sistema je delovni razred obsojen na suženjstvo, katerega ni zaslužil. Na Francoskem je buržoazija proglasila svobodo človeka in dela. In tako je danes človek svoboden suženjstva enega človeka. Zato je pa delovni razred, večina naroda, suženj obstoječega družabnega reda. Danes delavci niso last enega človeka, temveč so potom obstoječega družabnega reda proizvajalno sredstvo — last kapitalističnega razreda.

Težkemu delavskemu položaju je kriva družba in ona je dolžna in obvezna: da rešava preskrbo, zaščito in zavarovanja delavcev vedno v korist delavca. Dolžna je, da v delavnici zaščiti in zavaruje tudi žrtve dela s starostnim in brezposelim zavarovanjem. Država je dolžna, da prevzame vse obveznosti umrlega delavca.

Sredstva za izvedbo splošne zaščite in zavarovanja delavcev naj vzame država od kapitalista prisvojene nadvrednosti.

Država je dolžna, da izda zakone za zaščito in zavarovanje delavcev. Ona mora skrbeti za strogo izvajanje izdanih zakonov. Upoštevati in reševati mora iz višjega stališča ta vprašanja v interesu družbe. To upoštevanje zahtevamo zaščito in zavarovanje vseh onih, ki pri delu onemorejo, in katere bi kapitalizem brez zaščite in zavarovanja telesno degeneriral do pohablencev.

7. Današnja zakonodaja ni popolna in ne odgovarja potrebam delavskega razreda. Treba bo to razširiti in modernejšje preokrožiti.

Namere delodajalcev - kapitalistov za poslabšanje že uveljavljenih zakonov je treba za vsako ceno preprečiti. Ako to ne prepreči država, bo to preprečilo organizirano delavstvo s svojim bojem. Tudi s prelivanjem krvi ne bo dovolilo, da izgubi pridobitve dolgoletnih bojev. Preko teh bojev pride do nevarnih družabnih potresov, ki danes niso potrebni novemu državnemu in kapitalističnemu razvoju.

Delavski razred mora biti pripravljen, da z bojem brani svoje pravice in da z nepomirljivim razrednim bojem ohrani to važno reformo današnje dobe.

8. Uprave vseh z zakonom predvidenih delavskih ustanov je buržoazija poverila kapitalistom, državnim uradnikom in te malemu delu delavstva od delavskih zastopnikov.

Delavske ustanove imajo le takrat uspeh, ako so njihove uprave v rokah delavskih zastopnikov, ki morajo biti vsako leto od delavcev izvoljeni. Tehnični organi se morajo

vedno podrežati interesom delavca, zato jih nastavlja, plača in odpušča brez kakšnega vprašanja in odobrenja organiziranih delavcev, izvoljenih odbor, ki ustanovo upravlja.

Birokratiziranje delavskih ustanov pomeni oskrumstvo in upropaščanje.

9. Kapitalisti izigravajo tam, kjer ni močnih delavskih organizacij šurni delavni čas in zakon o zavarovanju delavcev. Policija gazi z brutalnostjo zakon o zaščiti delavcev, ne da komu zato odgovarja.

10. Ministrstvo za socialno politiko, ki je poklicano, da izboljša in ščiti delavsko zakonodajo dela ravno nasprotno, na ta način, da izigrava sporazumno z delodajalci delavske zakonodaje. Ono dela spremembe, s katerimi upropašča najvažnejši del zakonodaje. Vse delavske ustanove birokratizira in jih jemlje iz rok delavcev.

Zato zahtevamo:

1. Da se predvsem izpopolnjuje sprejeti pravilniki, uredbe in zakoni. Da se iz življenja in razmer doblje izkušnje za razširjenje in izboljšanje.

2. Zato najenergičneje zahtevamo od vseh merodajnih faktorjev in vlade, da vse resolucije in zahteve kapitalistov in reakcionarnih obitnikov zavrača in jih ne vpoštevata, ker izvirajo iz enostranskega razumevanja družabnih interesov. Vse zahteve onih, ki nasprotujejo zakonom o zaščiti in zavarovanju delavcev, so mi preko vsake zakonske podlage. Temu pričajo nesramne zahteve delodajalcev kakor tudi njihov odpor proti priznanju zakonov o zaščiti in zavarovanju delavcev.

3. Da se 8-urni delavni čas zakonitim potom zajamči.

4. Da se dečja in ženska delovna sila ščiti pred telesnim degeneriranjem in upropaščanjem. Da se deci zajamči maksimalni šesturni delovni čas. — Da se delodajalcem zabrani uporabljanje vajencev po delovnem času. Da se kaznuje delodajalec, ki svoje vajence ne pošilja v šolo. Kjer ni šol, naj se jih takoj ustanovi. Da vrše inšpektorji dela stalno pregledovanje vajenskih stanovanj, hrane in dobave ostalih življenjskih potrebščin. Da se zbirajo statistični podatki o stanju in življenju vajencev in da se jih redno objavlja.

Da se ženam za časa zadnjega meseca nosečnosti in en mesec po porodu plača polna temeljna plača. Žensko in dečjo delovno silo naj se zabrani pred nočnim delom.

5. Da se onemogoči preko časnega zaposlovanja delavca, to je po 8-urnem delu. Delodajalec, ki na ta način izigrava 8-urni delovni čas naj bo kaznovan.

6. Da se vrši pregledovanje in razruševanje vseh nezdravih delavnic.

Podlistek.

Angelo Cerkenik:

Zgodba iz dežele, kjer tečeta med in mleko.

»Le ne odmiči se, golobičica zlat! — Ali pa ne boš videla svojega moža, in še zapreti te dam! Le bližje k meni, golobičica!«

Človek more storiti velik zločin v hipni strasti in telesni potrebi; resnično veliki zločini so se zgodili v hipni strasti. Če pa človek ves dan misli o svojem zločinu in vse pripravi za ta zločin, tedaj je ta zločin popoln.

Stisnil se je k njej. Zazeblo jo je in nehote se je odmaknila.

Vstal je in grobo je govoril. Njegov glas pa je bil miren, tih, leden, jeklen:

»Če hočeš moža, podaj mi telo... Onesvestila se je.

Namakal ji je sence in čelo, da je prišla k zavesti.

»Če hočeš moža, podaj mi telo... je ponovil.

Njeno življenje je postalo s prodanim telesom ničvredno. Mož ali telo? Kaj ji bo mož, če nima sama telesa. In kaj ji bo telo, če nima moža. Ali oboje ali nič... Pa morda, morda je to žrtev... ali ni lepa žrtev?

»Žrtve morajo biti, toda žrtev se spremeni v greh, kakor hitro onečasti naše revolucionarne nazore, je rekel s trpkim glasom Oskar. Videla ga je natanko pred seboj in vztrepetala je. Ta brezupni up jo je gnal vedno naprej? »Oskarja, Oskarja, Oskarja za vsako ceno.«

»Oskar ne bo tvoj. Oskar ne more biti tvoj, Oskar pripada ljudski družbi, Oskarja ne moreš kupiti za nobeno ceno!«

Njegove besede so se porajale na novo opominjajoč jo. Njene misli so bile jasne in svobodne. Pa ona ni hotela jasnosti in svobode.

»Če hočeš moža, podaj mi telo!«

Zaprta je oči. Zločin se je zgodil v vsej popolnosti. Strasti vzbujene v njej so uživale svojo svatovščino, so klicale, kričale, pele... Ona se je

zvijala. Greh je bil tako velik, da je bil užitek enako velik; tega užitka še ni poznala do tiste strašne ure. Orkan je bil, ki je požiral cele otoke, orkan, strahovit v svoji igri. In ni popuščala... sama je igrala strašno igro naprej, da je on kričal, besnel. Grizla ga je, da mu je pritekla kri... Oskar je bil pozabljen.

V njej je živela strast.

Tudi najzvestejša žena postane nezvesta, je rekel g. Imaš in se obledel.

»Jaz sem ognusen, ti pa si stokrat ogabnejša nego jaz! Pojdi, videla boš svojega moža, ah, kako sem prav imel!«

Pljunil je na tla in odšel je iz sobe.

Ostala je sama sredi sobe in dolgo ni razumela, kaj se je bilo zgodilo.

Strašna ura je minila. Onemogla je obležala.

Prišel je tisti dolgi policaj, ki je bil povedal, da je postal ravnatelj vpliven mož in jo je prijel za roko.

»Deklica, je šepetal, tvoja mera še ni polna, pojdi za menoj, vide-la boš svojega moža!«

Mehanično je stopala za njim. — Peljal jo je po stopnicah za roko. — Njena roka je bila mrzla in njena misel tudi.

Tudi najzvestejša žena postane svojem možu nezvesta...

Resnica je bila.

Največji lopov je opravičeno pljunil na njo. Oskarja ni več ljubil, ker je vedela, da ga ne sme ljubiti.

Prišli so na dvorišče.

Visoko k nebu so se dvigale vislice. Mesec je sijal na vislice, na obraz, na mučeniške oči.

Oskar je bil obešen in njegov pogled je zrl naravnost v njene oči. Ni bilo besede v njenih ustnicah, ni bilo sra. Obstala je in zrla je v te strašne oči.

Zasmejala se je, da se je policaj stresel in zbežal. Smejala se je pred višim truplom, da je smeh letel kakor breztelesni strahovi po širokem dvorišču. Smejala se je in v trenutkih, ko se ji je vrnila zavest, se je tega smeha tako prestrašila, da je njen smeh postal neprimerno strašnejši.

V možganih ni bilo več misli. V njene možgane so se naselile njego-

7. Da se izda naredba vsem policijskim oblastem v državi, da ne omejujejo svobode dela, organiziranja in boja delavskega razreda. Da se vsaka zloraba oblasti napram delavstvu od policijske oblasti kaznuje, kakor vsak drugi prestop.

8. Da ministrstvo za socialno politiko z vsemi institucijami in plačnimi organi vodi najresnejšo brigo za izvedbo zakonske zaščite in zavarovanja delavcev. Da zbira in objavlja ves potreben material o pregledu

delavnic, o stanju in izvajanju zakonodaje, o zaščiti vajencev itd.

Zato pozivljamo:

vse kovinarske delavce, da pristopijo k svoji organizaciji, da združijo svoje bojne vrste in da z bojem ščitijo svoje pridobitve, da izbojujejo nove in da svojo zakonodajo čuvamo s svojim revolucionarnim bojem, a nikoli z milostjo in licemerstvom razrednega nasprotnika — buržoazije.

Ivan Selan:

Tarifna in stavkovna politika.

Naša mezdna gibanja in stavke je treba voditi po dobrem in premišljenem načrtu. Imeli smo že dosedaj o tem vprašanju prav lepe resolucije, le žalibog, da jih nismo vedno upoštevali.

Kot referent, k tej točki bom predlagal kongresu resolucijo, ki je popolnoma slika oni, ki jo je sprejela že zadnja skupščina. Popravljen je le v nekaterih točkah pri stavkovni politiki, kjer smo upoštevali skušnje, ki smo si jih v tem času nabrali.

Resolucija se zgleda:

Tarifna politika.

Predvsem je dobri in zdravi tarifni politiki predpogoj dobra in zdrava organizacija, ki mora imeti razredno vzgojo in značaj stabilnosti glede članstva.

Delavstvo, zlasti pa funkcionarji organizacije, morajo natančno poznati teorijo in prakso proizvodnje. Pri svojih si morajo tudi poznavanje trgovske strani podjetij, v katerih so zaposleni. V tem oziru je treba obravnavati posebno pazljivo izvozu surovin in vseh onih materialij, ki se pri proizvodnji potrebujejo, ter dognati cene istih. Nadalje je potrebno voditi natančen pregled o delavskih plačah, kakor tudi o vseh drugih obremenitvah, ki so s tehničnimi in komercialnimi zadevami podjetij v zvezi. Pridobivati je treba tudi pregled o tržišnih, kje se izdelki vnovečujejo in za kakšno ceno. Zanemarjati se pri tem ne sme pregled svetovnega trga.

O vsem tem se ima voditi pregledna statistika na tak način, da se podružnice in centrala tozadevno izpopolnjujejo.

Taki pregledi in statistike šele morejo tvoriti temelj za urejevanje delavskih dnevnih in mesečnih tudi akordnih plačilnih postavk.

In ker igra pri kapitalističnem načinu proizvodnje veliko vlogo takozvana konjunktura, se je pri slabi konjunkturi ali pri velikih zalogah izgotovljenega blaga, kolikor mogoče izogibati ostrejšim konfliktom, katere bi podjetniki lahko izrabili v svoj prid. V takih slučajih se prav rado dogaja, da podjetniki odpuščajo delavce, kar pa ima za posledico ust-

varjanje brezposelne delavske armade, ki jo podjetniki izrabljajo kot protiutež zaposlenemu delavstvu posebno pa za zniževanje plač.

Načelo, ki ga skušajo podjetniki mnogokrat uveljavljati v smislu, da odpuste gotovo število delavstva drugim pa zvišujejo plače, tega načela ne sme delavstvo nikdar priznavati. Če radi tega ne, ker bi tako postopanje nasprotovalo pojmovanju delavske solidarnosti.

Za uspešna mezdna gibanja je torej uporabljati kolikor mogoče čas takozvane boljše konjunktore in ob takih prilikah se imajo zahteve kreirati le v mejah dognane možnosti. Pretiravanje vsaki akciji navadno več škoduje kakor pa koristi.

Svetovna vojna je povzročila občutne izpremembe zlasti kar se tiče valutnih razmer, kar je imelo in ima velikanski vpliv na delavske mezde. Stalno padanje denarne vrednosti so znali kapitalisti izrabiti za občutno znižanje delavskih zaslužkov. — Kapitalizem je moral pod pritiskom javnosti začeti dajati rodbinskim očetom doklade za preživljanje rodbinskih članov. V nezaposlenosti, ki je bila posledica povišanja nereda se je moralo delavstvo s tem zadovoljiti, tem bolj, ker ni znalo dobro preценiti vseh nakan te »milosti«. Zdaj jo začnemo razumevati in zahteva povsod, da se morajo zaslužki tako povišati, da bodo tudi rodb. očetje lahko izhajali z njimi. Da dosežemo zopet vsaj predvojne razmere, naj se ti zaslužki ne merijo po visokih številkah malovrednega denarja, temveč naj bodo izraženi v blagu, tako da se ne bodo sami po sebi vsak dan zmanjševali z rastočo draginjo, ki je le posledica padajoče vrednosti papirnatega denarja.

Stavkovna politika.

Dogaja se, da podjetniki včasih sami skušajo izzvati kako stavko, strokovna organizacija pa v takih slučajih ne sme dopustiti, da bi se delavstvo pustilo izvabiti, tudi če bi večina zaposlenih bila za stavko.

Ako pa je organizacija po skrbno zbranih podatkih prišla do prepričanja, da bi imela stavka vsaj delen uspeh, tedaj se je na akcijo najskrbnejše pripraviti.

se hrupno odprla. Poskočil je in blazen pogled je obstal na njenem blestem obrazu.

»Ha... ha... oči, oči, oči...« je ponavljala, vidim jih, tukaj jih vidim!...

»Pojdi domov, vlačuga!«

Smejala se je, da je smeh napolnil sleherni kot široke sobane. Hotel je zbežati mimo nje, pa ga je zgrabila in vrgla na otomano.

»Tukaj moje telo... takoj ga vzemi... takoj!«

Držala ga je z nadčloveško močjo. Zaman se je skušal oteti jej. Priklenila ga je na ležišče in blazno gledala v njegove preplašene oči. Z zamahom mu je izbila ščipalnik z nosa. Pogledala je v njegove udrtne oči, črno obrobene.

Močno ga je držala in gledala v črno, v zenico.

Smejala se je še vedno. Iskala je zavest, pa je ni našla.

»Sedaj sedaj,« je dejal.

»Zadaviti sem te hotela, pa te ne bom... le oči, oči hočem, kajti oči potrebujem... ha... ha... ha, oči, oči...«

»Ne, ne«, je kriknil.

Stavke se morajo voditi po točno izdelanem stavkovnem pravilniku, ki se mu mora vsakdo brezpogojno pokoravati.

Naše organizacije, ki so še mlade in nimajo velikih finančnih rezerv za podpiranje stavk, naj poiščejo nadomestila v tem, da bodo z vso skrbjo vzgajale med članstvom čut solidarnosti. Delavstvu je treba dokazati, da je nujno potrebno, da podpirajo oni tovariši, ki so zaposleni, one, ki stavkajo.

Po drugi strani je pa treba vzgajati članstvo, da bo med stavko voljno sprejeti vsa zasilna dela in da si jih bo tudi samo poiskalo. Organizacija naj pa potom svojih tarifnih odsekov stalno zbira podatke in statistiko o tem, kje bi bilo dobiti zasilna dela za slučaj stavke. V to svrhu naj bo predvsem v zvezi z raznimi delavskimi gospodarskimi organizacijami.

Sprememba pravilnika.

Na kongresu v Ljubljani 1. 1920 so zastopniki kovinarjev iz cele Jugoslavije, zavedajoč se potrebe po skupni organizaciji, sklenili ujedinjenje vseh kovinarskih organizacij v državi.

Ker je imela vsaka organizacija svoj upravni sistem, je bilo treba najprej odpraviti to razliko. Osrednje društvo kovinarjev za Slovenijo je sprejelo na lanskem kongresu bistveno neizpremenjen pravilnik Saveza metalških (kovinarskih) radnika, ker je smatralo, da je moderen in da odgovarja duhu časa. V praksi pa se je pokazalo, da je ta pravilnik jako pomanjkljiv in da je razdelitev podpor nepravilna.

Lanski kongres je tudi pozabil upoštevati časopis, ki je pri nas neobhodno potreben. Medtem, ko izdaja Savez svoj časopis le od časa do časa (lansko leto tri številke), izhaja naš list tedensko, čemur se imamo zahvaliti, da se organizacija tako uspešno bori proti vsem sovražnikom.

Tudi Savez je uvidel potrebo ted-

ideologijo anarhističnih elementov, ki hočejo izrabljati strokovne organizacije za razne avanture je treba z vso silo pobijati.

Njihova zmota, misleč, da bo delavstvo tem bolj revolucionarno čim slabše se mu bo godilo, je rodila v delavskih vrstah dovolj gorja in tudi jasno dokazala, da je narobe res, namreč, da je ono delavstvo, ki ni še na prav zadnji stopnji propada, bolj žilavo in bolj odporne kot oni sestrskani reveži, ki prosijo le še kruha.

V svrhu izvajanja vsega, kar je v zvezi s tarifno in stavkovno politiko, se imajo ustanavljati po vseh podružnicah tarifni odseki, ki morajo v določenih terminih poročati glavnemu tarifnemu odseku, ki naj se v to svrhu ustanovi na sedežu centrale, ta pa bodi v zvezi s Strokovno komisijo za Slovenijo v Ljubljani.

*

nika, ter je sklenil izdajati list tedenski in ob enem pobirati pri vsakem prispevku še 50 para za list.

Zato namerava centrala predlagati bodočemu kongresu pravilnik, ki je bil namenjen za zagrebški kongres, ki vsebuje bistveno iste določbe kot dosedanj, le vse točke so jasno razložene, s sledečimi izpremembami:

1. potovalne podpore ostanejo iste kot so v dosedanem pravilniku.

2. v I. oddelku, točka 3. in oddelku C točka 9. odpade »Tekoči kakor tudi«.

3. v oddelku C odpade točka 8.

4. v oddelku C odpade »po naročilu predsedstva«.

5. v III. oddelku točka 1. (tedenski prispevki) se glasi: I. razr. 7 Din plača, kdor zasluži dnevno preko 48 Din, II. razr. 6 Din, kdor zasluži od 40—48 Din, III. razr. 5 Din, kdor zasluži od 32—40 Din, IV. razr. 4 Din, kdor zasluži 24—31 Din, V. razr. 3 Din, kdor zasluži 16—23 Din in VI. razr. 2 Din, kdor zasluži do 16 Din dnevno.

Socialna politika.

Anketa v Beogradu.

Ministrstvo za socialno politiko v Beogradu je izdalo, kakor znano, zglasne pravilnike o delavskih pravilnikih, o reguliranju delavnega časa itd., ki so rodili med delavstvom posebno v Sloveniji velik odpor, ki mu je sledila enotna protestna akcija, ki je brez dvoma imela uspeh v toliko, da anketa, ki se je takoj na to vršila v Beogradu, ni prišla do nikakega uspeha, ker zastopniki delodajalcev niso mogli iti preko volje in odporosti delavstva. V tej številki »Delavca« nam je radi pomanjkanja prostora nemogoče podrobnejše poročati o celotnem poteku ankete, pač pa bo-

mo to storili v prihodnji številki. Delavstvu sporočamo danes le to, da naj se ravna docela po starih pravilnikih, dokler mu ne bomo sporočili sprememb.

Socialno zavarovanje v Španiji. V Barceloni (južnovzhodna Španija) se je vršila konferenca socialnih institucij, ki je sprejela v glavnem sledeče sklepe: V Španiji je potrebno uvesti enotno bolniško, invalidsko in materinsko (!) zavarovanje. Obvezno bo to zavarovanje za vse ljudi, ki štejejo od 14 do 65 let. Istočasno se uvede starostno in brezposelno zavarovanje. Potrebno je ustanoviti porodnišnice in domove za dojenčke,

Nekoliko pouka o sodiščih.

V teku svojega poklicnega dela sem opazil, da nastaja ubožnejšim in priprostim ljudem mnogo nepopravljive škode, ker se v sodnijskih zadevah prav nič ne spoznajo. Denarja in časa pa nimajo, da bi si iskali pomoči pri odvetniku.

Naša sodišča in sodniki na Slovenskem so v splošnem dobri in vestni, tudi nepristranski, dasiravno jim tolikokrat manjka radi njihove vzgoje pravega socialnega umevanja in pogleda v razmere v katerih delavec živi. Zato se seveda včasih zgodi, da so njihove sodbe, dasiravno ne namenoma, pa vendar nenamoma zgrešene, da jih delavec občuti kot krivične.

Vsi zakoni, ki jih napravlja kapitalistična družba, imajo razredno — meščanski značaj. Zato tudi položaj in mišljenje delavca razumevajočim sodnikom mnogokrat ni mogoče drugače soditi, kakor po zakonu. Tudi take sodbe občuti delavec potem kot krivične, dasiravno z ozirom na določila zakona niso.

Konec.

ve oči, ki so iskale kota, kjer bi se udobno vlegle. Ni se mogla odtrgati od oči, ki so jo držale v verigah. Le včasih se je hotela vprašati:

»Ali sem kriva?«

Pa jo je splasil smeh, da se ni mogla osvestiti.

Policaji so moleli svoje glave skozi okna na dvorišče potem pa hitro zapirali okno za oknom, ker so se bali smeha mrtvih.

»Oči, oči, oči...« je potem šepetala, ko se je nehala smejeti. Obrnila se je in stopila v poslopje.

Policaji so se plašno umikali, bežali so pred njo. Njen smeh jim je vrtal v kosteh in v mozgu kakor oster sveder. Zato so bežali. Ona pa se ni zmenila za nje. Šla je enakomerno svojo pot, v tretje nadstropje v sobo ravnatelja. Nič več je ni bilo strah.

»Oči, oči, oči...« je šepetala.

Prišla je pred vrata in se zopet nasmejala in smeh je odmeval; odmevi so se ravčevali ter se hrupavo pozdravljali sone pred vhodom v ravnateljevo sobo.

»Ven, ven«, je tulil ravnatelj.

Zaman je klical policaj. Nikdo se ni oglašil. Udarila je v vrata, da so

medtem ko se nudi materam po porodu brezplačno zdravniško pomoč in podporo. Zavarovanim materam se nudi: a) zdravniško pomoč, na željo doma ali v bolnici, na klinikah itd.; b) mezne delavke, ki ne morejo delati, morajo sprejemati podporo, ki se jo izplača iz zavarovalnih fondov; c) delavkam se mora po porodu dati možnost, da se jih zopet sprejme na delo; d) med delom se mora dati doječim materam pol ure časa, da lahko doje dojenčke; e) vse stroške, ki so v zvezi s porodom, se jih izplača iz zavarovalnih fondov; f) doječim materam se poleg mezde, ki si jo služi, izplača tudi še posebno podporo. Še tako znano nazadnjaška Španija bo kmalu prednjačila »socialnik« Jugoslaviji.

Mladinsko zavarovanje. Amsterdamska strokovna internacionala je pričela izdajati brošure, v katerih obravnava vprašanja, mladinskega zavarovanja itd. V zadnji brošuri ki jo je izdala, obravnava pomanjkljivosti mladinskega zavarovanja v raznih deželah. Vsem državam prednjači sovjetska Rusija, ki je določila mladini do 16. leta delavni čas na največ 6 ur. Najbolj zaostale pa so v

mladinskem zavarovanju: Italija, kjer delajo mladinski delavci od 12. leta po 8 in pol do 11 ur dnevno; Španija, Ugrska in Turška, kjer delajo otroci od 10. leta. V Ogrski je določen delavni čas do 10 ur dnevno, v Španiji od 8 do 8 in pol ur dnevno. Po večini je mladini dovoljeno, da dela od 14. leta in sicer od 8 do 8 in pol ur dnevno. Angleška tega sploh nima v zakonih navedenega, temveč je prepovedano le nočno delo.

Starostno zavarovanje. Belgijski parlament je sprejel l. 1920 zakonski načrt, po katerem so bili zavarovani vsi oni, ki so dosegli 65. leto starosti in so brez življenjskih sredstev. Ta zakon je bil pred kratkim podaljšán za 3 leta. Po poteku tega časa bo vlada izdelala nov načrt, po katerem bo zavarovanje posameznikov odvisno od vplačanih prispevkov. Država na ta način ne bo prav nič prispevala delavcem, ki so delavci. Tudi belgijska zakonodaja gre rakovo pot. Belgijskemu delavstvu je vzela vlada najprej osebnostni delavnik, sedaj pride na vrsto še poslabšanje delavske zakonodaje.

Delegatom izplačane vsote naj podružnice odtegnejo centrali pri prvem prihodnjem mesečnem obračunu.

Švedski kovinarji. Na Švedskem je bilo v zadnjem tednu izprtih v že-

lezni industriji 20.000 kovinarjev. Poleg tega so v nevarnosti delavci v mehanični industriji. Delodajalci hočejo znižati mezo za 10 odstotkov in poleg tega zvišati delavni čas.

Živilska stroka.

Občni zbor »Osrednjega društva živilskih delavcev in sorodnih strok« na slovenskem ozemlju v Ljubljani se je vršil v nedeljo dne 11. t. m. — Občnega zbora se je udeležilo 11 podružničnih delegatov in ves centralni odbor. Predsednik s. Ignac Kaiser je točno ob pol deveti uri otvoril občni zbor, prečital dnevni red in v kratkih jedrnatih besedah podal predsedniško poročilo in poročilo o delovanju centralnega odbora v letu 1922. — K drugi točki dnevnega reda je podal tajniško poročilo s. Meznarič. Po tajniškem poročilu je bil izvoljen volilni odbor, ki je imel nalogo, sestaviti listo bodočega centralnega odbora. V ta odbor sta bila izvoljena 2 sodruga iz Ljubljane, 2 sodruga iz Maribora, 1 sodrug iz Celja in 1 sodrug iz Vrhnike. Po sestavi tega odbora se je prešlo k debati o tajniškemu poročilu. Zelo obširna debata se je razvila radi vprašanja odprave nočnega dela v pekarijah. Delegati iz Maribora so zavzeli pri vprašanju odprave nočnega dela v pekarijah ožstrejše stališče do dosedanjega delovanja ljubljanskih pekarskih pomočnikov za odpravo nočnega dela v pekarijah. K stvarni debati so se pridružili delegati iz Celja in Ljubljane. Z ozirom na stališče, ki ga zavzemajo pekovski mojstri, da naj se uveljavi nočno delo, so delegati stali na stališču, da se mora začeti boj proti reakcionarnim nakanam mojstrov. Na boj se pozivljajo vsi pekovski pomočniki v Sloveniji. — V kolikor ni bil centralni odbor dose-daj kos uveljavljati resnejše akcije se je naložilo bodočemu, da stori vse potrebno in revidira izvrševanje akcij, ker se sicer zna zgoditi, da izgubimo na celi črti še one pravice, ki smo jih z velikim trudom priporili. Pri tej priliki se je obravnavalo tudi o ljubljanski Delavski pekarni in o prepovedi nočnega dela. Za delavsko pekarno se bo treba v bodoče bolj zanimati, tako, da bo tudi v resnici delavska pekarna. Posebno se je naglašala potreba izvedbe organizacije, ker brez dobre organizacije gotovo ni mogoče ničesar doseči. Privesti delavstvo v organizacijo in ga vzgojiti v razredni zavesti, to je naša naloga. Organizacija ali član organizacije, ki ne stoji na razrednem stališču in ne zna ločiti razlik med delom in kapitalom se ne more braniti pred navalom izkoriščanja kapitalistične družbe, ki stremi za tem, da uniči razred trpečega delavstva.

K debati se je oglasil tudi s. Svetek kot zastopnik Strokovne komisije in v lepih besedah razložil pomen organizacije in kakšna mora biti, če

hočemo, da delavstvu izboljša položaj. Pereče je vprašanje odprave nočnega dela in obstoja resen strah, da konkurenčna pohlepnost nenasitnih kapitalistov zmaga. Da se to ne zgodi, ni drugega izhoda, kot oprijeti se trdnosti in disciplinirano svoje organizacije. Po daljši debati h kateri so se oglasili ss. Čeh in Rakuša iz Maribora, Strouhal iz Celja in Kovač, Magušar, Praprotnik in Kratochvil iz Ljubljane, se je sklenilo, da pričnemo najostrejši boj proti uveljavljanju nočnega dela v pekarijah. Dopoldansko zborovanje je končalo po 12. uri.

Točno ob 2. popoldne se je nadaljevalo zborovanje pod predsedstvom sodr. Kaisera. K tajniškemu poročilu in dopoldanski debati je imel s. Meznarič zaključno besedo. Nato se je prešlo na dnevni red in sicer k točki 7., pri kateri je s. Kovač stavil predlog, naj plačajo list »Delavec« le posamezni člani, da se s tem razbremenijo centralni izdatki, ker je centrala za pretečeno leto morala izdati zelo veliko za tisk. Proti predlogu so se oglasili ss. Faktor iz Celja, Čeh in Rakuša iz Maribora, nakar je predlagal sodr. Strouhal iz Celja, naj se da predlog s. Kovača na glasovanje, potem pa se debata zaključila. Pri glasovanju je bil predlog soglasno odklonjen. Sodr. Kaiser in Čeh sta še posebno poudarjala, da o takih stvareh lahko sklepa le strokovni kongres, ker je izšel sklep obveznega plačevanja strokovnega lista s kongresa je tudi povsem na mestu, ker brez duševne hrane ni vzgoje in brez vzgoje ni organizacij.

K poročilu blagajnika je podal blagajniško poročilo s. Magušar, kateremu je bila na predlog revizije podana zaupnica. Pri tej priliki se je vnela debata, ali naj se izplača porodnina ženam članov, kar do danes ni nikjer predvideno iz pravilnika, ki je bil na zadnjem občnem zboru z dne 24. marca 1922 izpremenjen. (Konec prih.)

Skupščina Osrednjega društva živilskih delavcev, ki se je vršila v nedeljo 11. marca je k točki: reorganizacija periodičnega lista »Delavec« sprejela resolucijo, ki jo danes objavljamo kot predlog h kongresu kovinarjev, k točki: organizacijski tisk. Živilsko delavstvo naj si to šteje. Delavca istotako shrani in naj strne vse sile, da bo resolucija tudi izvedena v življenju.

Centralna seja. Osrednje društvo živilskih delavcev sklicuje na 20. t. m. točno ob pol 18. uri zvečer po letošnjem občnem zboru svojo I. redno centralno sejo v prostorih društvene pisarne, Šelenburgova ulica 6/II. — Udeležba dolžnost.

Kovinarska stroka.

Prejemki centrale od podružnic v letu 1922.

Podružnica	Centrala prejela
Jesenice	Din 96.741,05
Ljubljana	» 42.235,85
Javornik	» 38.025,83
Muta	» 18.198,85
Dobrava	» 17.736,25
Guštanj	» 14.494,71
Tezno	» 11.671,31
Kamnik	» 10.446,24
Store	» 5.635,—
Maribor	» 5.488,66
Celje	» 5.328,25
Fala	» 2.601,79
Sv. Lovrenc	» 2.267,23
Domžale	» 1.561,35
Litija	» 1.221,10
Zitovnica	» 1.065,95
Ptuj	» 842,50
Lesce	» 842,40
Kočevo	» 536,70
Vrhnika	» 408,20
Bistrica	» 50,—
Ruše	» 41,65
Posamezni člani	» 921,—

Skupaj Din 278.364,87

III. redna skupščina (kongres) 0. D. K. se bo vršila v dneh 1., 2. in eventuelno tudi 3. aprila 1923 na Jesenicah z naslednjim dnevnim redom:

1. otvoritev kongresa.
2. volitev verifikacijskega odbora.
3. poročilo: a) tajnika, b) blagajnika, c) kontrole).
4. delo za enotno kovinarsko organizacijo v Jugoslaviji. referent s. Fr. Svetek.
5. sprememba pravilnika, referent s. K. Jankovič.
6. socialna zakonodaja, referent s. J. Golmajer.
7. stavkovna in tarifna politika, referent s. I. Selan.

Še največ škode — in krivice — pa trpi delavec radi tega, ker nima o sodiščih in postopanju pred sodiščem nobenega pojma. Poučeval ga o teh stvareh ni nihče, dasiravno bi bil tak pouk potreben, brezplačnega pravnega zastopstva pa naša država — razen v izjemnih slučajih ne pozna. Zato najdemo v socialističnem minimalnem političnem programu zahtevo po podražavljanju pravnega zastopstva (advokaturu).

Še le tedaj, če bi vsak delavec imel brezplačno na razpolago odvetnika, bi bil odpravljen en del očitka današnji justici (sodnji), da je meščanske razredna in zato za delavca tolikokrat krivična.

V naslednjih vrstah sem se namenil, da razložim nekatere stvari o sodišču in o tem, kako se je pri sodišču ravna. Ne bom pa razlagal postav s tem, kaj je prav in kaj ni prav, ter kdo ima v kaki pravdi prav, kdo ne; to je poglavje za se in tak pouk bi moral biti silno obsežen, in da bi več koristil, kakor škodoval.

Razložil bom torej le ustroj in pristojnost sodišč v glavnih potezah, ter

Dnevnice in vožnja delegatov za kongres.

Vsaka podružnica kovinarjev naj dá svojim delegatom za kongres primerno vsoto kot predujem.

Ko se bodo delegati povrnili s kongresa naj vsaka podružnica izplača delegatu stroške za vožnjo, izgubo na zaslužku in dnevnice. Višino dnevnice, katero bo določil kongres, bo vsak delegat sporočil svoji podružnici.

nekatera važnejša navodila o sodnem postopanju (civilni, kazenski, izvensodni postopek), vpoštevanje pri tem posebno tiste stvari, glede katerih sem opazil, da obstoje pri delavstvu popolnoma napačni nazori, če sploh obstoje.

Vsak večji kraj v Sloveniji ima svoje okrajno sodišče; Ljubljana ima poleg okrajnega sodišča še deželno sodišče, Celje, Maribor in Novo mesto imajo pa okrajna sodišča; razun tega se nahaja v Ljubljani tudi višje deželno sodišče in poleg tega v Zagrebu najvišje sodišče za celo Slovenijo, takozvani odedek B stola sedmorice.

V kakem razmerju so ta sodišča med seboj? Najprvo omenimo, da je deželno sodišče v Ljubljani v svoji stopnji enako okrajnim sodiščem v Celju, Mariboru in Novem mestu; da se ono v Ljubljani imenuje deželno, ostala pa okrajna, je samo ostanek iz starih časov; Ljubljana je pač bila glavno mesto dežele, ostala pa glavna mesta bivših okrožij.

Okrajno sodišče je sodišče najnižje stopnje (inštanca), kakor pravijo juristi. Ono razsoja in uraduje v vseh stvareh kot prvo sodišče (prva inštanca) razun

v onih, za katere zakon določa, da jih deželno (okrajno) sodišče rešuje kot prva stopnja.

Deželno (okrajno) sodišče ima pod seboj več okrajnih sodišč. To sodišče rešuje vse stvari kot druga stopnja, ki jih je okrajno sodišče reševalo kot prva stopnja. Razun tega pa rešujejo ta sodišča tudi celo vrsto stvari kot prva sodišča, namreč vse tiste, ki jih okrajno sodišče ne sme reševati.

Taka imajo torej ta sodišča dvojno nalogo: služijo kot prva ali kot druga inštanca. Kot druga inštanca vedno takrat, kadar se kdo, ki ni zadovoljen z rešitvijo prve inštanca (okrajnega sodišča) pritoži na deželno sodišče.

Višje deželno sodišče, ki je za celo Slovenijo v Ljubljani, je sodišče druge stopnje; skoro za vse stvari, ki ji deželno (okrajno) sodišče rešuje v prvi inštanca, pa se kdo proti njim pritoži.

Najvišje sodišče v Zagrebu pa je najvišja sodna inštanca. Ono rešuje kot tretja stopnja, če se kdo na njega pritoži, en del stvari, ki jih je okrajno sodišče kot prva in potem deželno sodišče kot druga stopnja reševala; nadalje stvari, ki jih je reševalo deželno

sodišče v prvi in višje deželno sodišče v drugi stopnji in konečno tudi zadeve, ki jih je deželno sodišče reševalo v prvi stopnji, zaradi katerih pa pritožba ne gre na višje deželno sodišče, ampak kar naravnost na najvišje sodišče.

Iz povedanega je razvidno, da so vse te sodne inštanice precej zveržene in je treba precej pozornosti, da človek ve, kam se ima obrniti, če ima pri sodiščih kaj posla ali pa če se hoče pritožiti proti neki sodbi ali sklepu sodišča. Zato so navadno tudi vse odločbe sodišč, ki se pismeno izdajajo, napisane ali pa natisnane takozvanem pravnem pouku, poleg tega pa je tudi dolžnost sodnika, da pri razglasitvi sodbe stran ko poučijo pravnih lekih, to se pravi o tem, kam in v katerem času se sme pritožiti.

Ko bomo razglasili, kake posle opravljajo sodišča, bomo o teh stvareh kaj več slišali; za enkrat pa velja dobro si zapomniti, kar smo danes povedali, da ne nastane zmešnjava, in da bomo lažje razumeli to, o čemur se bomo še pomenili.

Kemična stroka.

Moste. Dne 1. marca se je vršil strokovni shod delavcev kemične tovarne radi meznega gibanja, v katerem se delavci nahajajo. Cene življenjskih potrebščin vedno bolj naraščajo in to sili delavstvo, da zahteva povišanje mezd. Shodu je predsedoval s. Cof, ki je tudi razložil pomen meznega razprave za delavstvo kemične tovarne. K položaju meznega delavstva v splošnem je poročal tajnik Osrednjega društva. Obema poročevalcema je delavstvo sledilo v prepričanju, da sledimo zahtevam napornega življenja.

Ljubljana. Dne 3. marca se je vršil strokovni sestanek zaposlenih delavcev in delavk Kolinske tovarne, kateremu je prisostvoval tajnik Osrednjega društva, radi razmer, ki so že precej časa vladale s šikaniranjem delavk. Preiskava, ki je v teku je že dognala, da so razmere v tovarni vladale že precej časa, kar ni služilo ne delavstvu, ne ravnateljstvu. Pripomniti moramo, da v slučaju, ako ne izteče zadeva točno po dokazih, tedaj bomo primorani vso zadevo gospodov razkriti javnosti.

Majšperg. Dne 11. marca dopoldne se je tu vršil delavski sestanek t. G. Gehardus; na sestanku je bil navzoč tajnik Osrednjega društva sodrug Rejc. Poročal je, da je tajništvo sprejelo od s. Gajškega, prejšnjega delavskega zaupnika sporočilo, da med delavstvom ni razpoloženja za strokovno organizacijo in da je škoda vsakega nadaljnjega koraka. Poleg tega je sporočil, da se ustavi članom list »Delavec«. Iz poročil delavskih zaupnikov je bilo razvidno, da sporočilo Osrednjemu društvu ni odgovarjalo resnici, kajti delavstvo še vedno odločno vztraja in se bori za strokovno organizacijo kljub temu, da je preganjano od strani tovarniškega vodstva. Delavstvo bo z vsakim takim pojavom obračunalo. Na sestanku se je sklenilo, da se bo vršil 25. marca strokovni shod vsega delavstva v prostorih g. Fišaka na Bregu. Sestanek se bo vršil točno ob 1. popoldne. Želimo, da se shoda

udeleži tudi bivši delavski zaupnik s. Gajšek, da se pred delavstvom opraviči in poda kakršnokoli izjavo. Gotovlje Tu se je vršil dne 10. marca takoj po delu občni zbor naše podružnice. Občnemu zboru je prisostvoval tajnik Osrednjega društva s. Rejc, ki je poročal o položaju in o dožnostih članstva v strokovni organizaciji. Po izčrpanju vseh poročil se je izvršila volitev odbora; stari odbor je ostal še nadalje in mu je delavstvo podružnico še nadalje zaupalo. Vam sodrugi in sodružice pa svetujemo, da se na zborovanju v bodoče vzdržite vsakega popivanja alkohola, ter polagate več pažnje položaju, v katerem se nahajate. Isto vam tudi priporočamo glede shodov in sestankov, katerih se jih poleg tega udeležujete tudi polnoštevilno! Torej na noge!

V Šoštanju se je vršil dne 9. marca takoj po delu zaupniški sestanek delavstva kemične tovarne, radi ne- točnosti v podružničnem odboru glede korespondence z Osrednjim društvom. Sodrugi in sodružice, zahtevajte, da vam odbor o poslovanju točno poroča vsak mesec na mesečnem sestanku z odobrilom nadzorstva.

Mezdana gibanja kemičnih delavcev. V meznem gibanju se nahajajo delavci: kemične tovarne v Mostah, Kolinske tovarne v Ljubljani, cementne tovarne v Zidanem mostu in Mojstrani, papirnice v Radečah in Sladkem vrhu. Svarimo vse kemične delavce, da ne iščejo v zgoraj imenovanih tovarnah dela, dokler tega ne objavimo v »Delavcu«.

Iz Zagorja smo prejeli vest, da zastopnik vodstva steklarne v Hrastniku g. Abel noče priznati delavskih zaupnikov. Jasno je, da je ta nalog prejel od Zveze industrijev. Sodrugi steklarjem svetujemo, da vztrajamo v svoji strokovni organizaciji in da vodstvu steklarne ne pustite, da bi se z delavstvom, ki je enotno organizirano igralo. Obenem pa prosimo, da nam organizacija o imenovanem gospodu pošlje točnejših poročil.

Nadzorstvo: ss. France Klemenc, Amalija Furlanova, Stefanija Kuclerjeva.

O stanju »Saveza monopolskih delavcev« je poročal centralni tajnik s. Miloš Ristovič. Iz njegovega poročila posnemamo, da se centrala z vsemi močmi trudi, da bi organizirala vse delavstvo monopolne stroke. Ta njen napor je rodil že obilo uspehov, tako da ima centrala dosedaj že 18 podružnic obnovljenih.

Nova podružnica se snuje še v Osijeku, tako da bodo potem skoro vse tobačne tovarne v državi organizirane v enotni organizaciji, ki bo imela potem tudi moč, da se bojuje za delavske pravice.

V zaključnem referatu je povdarjal s. Svetek važnost dobre razredne bojne organizacije.

V tovarni moramo imeti le eno organizacijo in tista naj bo enotna in močna. Nasprotniki agitirajo proti

nam, da je naša organizacija brezverska ali protinarodna. Delavstvu, ki je še zaslepljeno, je treba pojasniti, da so vse take trditve le — pesek v oči.

Naše strokovne organizacije imajo v programu razredni boj. To se pravi boj izkoriščanih in trpetih proti izkoriščevalcem in postopačem.

Vprašanja vere ali narodnosti pa strokovne organizacije ne rešujejo, to so vprašanja, ki jih strokovne organizacije prepuščajo vsakemu posamezniku, da jih reši v skladu s svojo vestjo, le hinavščine naj s temi vprašanji ne uganja.

Opozorite vse, ki še niso spregledali da je savezna centrala sklenila, da bo vsem onim, ki bodo v teku 6 tednov pristopili v našo organizacijo upoštevala stare pravice.

Na delo torej, vsi pomagajte zgraditi enotno in močno razredno organizacijo tobačnega delavstva!

Strokovna komisija.

Kdo je reformist? O tem vprašanju razpravlja današnji uvodnik, narkar naše čitatelje posebno opozarjamo. Tudi referat: Organizacijski tisk je za vse delavstvo nujno važen, zato priporočamo vsem, da ga do dobra preštudirajo.

Resolucija o tarifni in stavkovni politiki, ki jo danes objavljamo, kot predlog h kovinarskemu kongresu je sprejela tudi skupščina Unije slov. rudarjev, ki se je vršila, 4. marca t. l. v Velenju. Sodrugi rudarji naj si to štev. »Delavca« shranijo.

Zastrupljeni vodnjaki. V zadnji številki našega lista smo ugotovili, da se je med celjskim delavstvom pojavil nek razdirač, ki širi lažnjive trditve glede preselitve našega lista v drugo tiskarno. Ugotovili smo, da je bil edini povod za preselitev v tem, ker je sedanja tiskarna cenejša.

Na to našo ugotovitev se je pa oglasilo tajništvo okrožne Strokovne komisije v Celju, ki je priobčilo v »Napreju« št. 57 »Poslano«, v katerem trdi, da je imela naša notica namen delati razdor med članstvom v Celju. Menimo, da dela razkol tisti, ki

širi take lažnjive in zlobne vesti in ne tisti, ki tako brezvestno gonjo pobija. Da si bo pa celjsko delavstvo znalo ustvariti svojo lastno sodbo, naj pa povemo še to, da razširja nekdo (?) poleg zgoraj ugotovljene neresnice še drugo, ki je še gnusnejša kakor prva. Nekdo razširja namreč vest, da podpira kovinarska centrala s svojimi gmotnimi sredstvi »Rdeči prapor«, čeravno je nasprotno resnica, da kovinarska centrala sploh nobenega političnega lista ne podpira in ne daje nobenemu niti najmanj iz svojega premoženja. Sicer so pa računali kovinarske centrale javno objavljene in se lahko vsak sam prepriča, da je omenjena trditev nizkotna laž. Omenjene laži so preračunane na razdor naših strokovnih organizacij, zato prosimo vse pošteno misleče sodrugi v Celju, naj nam naznanijo imena razdiračev. Vse strokovno organizirano delavstvo pa prosimo, naj ne dovoli nikomur zanašati politično strnjstvo v strokovne organizacije. Strokovne organizacije naj ostanejo enotne! Ven z razdirači strokovnih organizacij! O vsem nadaljnjem bo pa sklepal odbor Strokovne komisije za Slovenijo.

Rudarska stroka.

Unijski zbor. K poročilu o unijskem zboru v Velenju dne 4. marca t. l. k 3. in 4. točki dnevnega reda: socialna politika in tarifna politika, dodajamo še sledečo resolucijo, ki je bila soglasna sprejeta:

Resolucija.

1. občni zbor »Unije rudarjev na slovenskem ozemlju« zahteva brez-pogojno in natančno izvedbo zakona o zaščiti delavcev; radi tega protestira proti sabotaži, ki so jo vprizorili delodajalci, podpirani po državnih oblasteh;

2. protestira proti vsem poizkusom poslabšati potom različnih pravičnikov že itak pomanjkljive socialno-politične pravice delavstva;

3. občni izbor »Unije rudarjev na slovenskem ozemlju« se izreka za pridružitve socialnega zavarovanja rudarskega delavstva k splošnemu zavarovanju in protestira proti zavlačevanju obravnavanja nezdod, ki so se pripetile po 1. juliju 1922.

Zahteva, da se brez odloga pristopi

na priznanje rent ponesrečencem po Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu.

Produkcija premoga v letih 1913-1921. Produkcija premoga je padla v Nemčiji od leta 1913 za 21 odstotkov (nad eno petino). Francoska produkcija je padla za 30 odstotkov (eno tretino). Belgijska premogovna produkcija, ki znaša polovico francoske in se bo najbrže v kratkem času zrnala s predvojno produkcijo. Francoska in belgijska produkcija skupaj znašata polovico nemške produkcije. Velik del premogovnikov prejšnje Avstro-Ogrske je pripadel Češkoslovaški. Ruska produkcija premoga je padla za eno tretino do ene četrtine (znaša 8 milijonov ton). Istotako Poljska (produkcija znaša 3 milijone ton).

Na Angleškem je znašalo število brezposelnih 1. januarja t. l. 1.165.000. Do danes je število zopet naraslo za 175.000. Brezposelnih je torej danes 1.340.000.

Monopolska stroka.

Občni zbor podružnice »Saveza monopolskih delavcev« v Ljubljani se je vršil v sredo, dne 7. t. m. v veliki dvorani »Mestnega doma«.

Ob precejšnji udeležbi članstva je predsednik s. Škerl otvoril zborovanje, ter pozval bivšega predsednika s. Šlosarja, da poda svoje poročilo. S. Šlosar je v daljšem govoru poročal o težkočah, ki jih je imela podružnica pri raznih meznih gibanjih. Zavzemal se je tudi za sodelovanje z organizacijo, ki jo vodijo takozvani »katoliki«.

Dodatek k predsedniškemu poročilu je podal sodrug Škerl.

Tajniško poročilo je podala sodružica Angela Kramarjeva in blagajniško sodrug F. Bučan.

Pri volitvi odbora se je razvila živahna debata, ki je pokazala, da je užival stari odbor vsestransko zaupanje.

V odbor so bili izvoljeni naslednji ss.: Pavle Škerl, predsednik; Angela Kramarjeva, tajnica; France Bučan blagajnik.

Odborniki ss.: Matija Bahar, Marija Starelova, Maks Hvale, Anton Cankar, Frančiška Pavškova.

Žrtev življenja. Zival rabditis je nekoliko čudnega stvora. Po oplojenju se razvijejo v materinem telesu jajčki, iz katerih se pa prav kmalu izlezajo živi mladiči. Hrepenenje po svobodi jih prisili na strašno dejanje — zakaj to hrepenenje zmaga nad ljubeznijo — razjedati začno telo lastne matere dokler ne dosežejo cilja — a na cilju postane mati žrtev novega življenja. Drama je to, ki najde svojo verno sliko v zgodovini človeštva — saj kapitalizem ni nič drugega nego mati rabditis in proletarijat mladiči, ki prinesejo na svet novo življenje. — Razvoj je prinesel kapitalizem in razvoj bo zahteval svoje — zahteval bo žrtev proletarijata: kapitalizem. — Proletarijat gloda poslednjo kožo-sluznico na telesu kapitalizma — že se svetlika na vzhodu — počila je že koža na enem delu tega telesa.

Razno.

Enotna fronta golobov. V nekem azijskem pogorju so nekoč opazovali polet jate divjih golobov. Sprevod je bil širok nad en kilometer, dolg pa nič manj in nič več kakor 250 kilometrov. Ako potrebuje en golob $\frac{1}{2}$ m² prostora, tedaj je štela ta ogromna jata 500 milijonov divjih golobov. Ta fronta bi napravila lahko marsikatero škodo — če bi poznala organizacijo. Tudi ljudem (delavstvu!) ne koristi enotna fronta prav nič, ako ne stoji v znamenju organizacije. — Vsi za enega, eden za vse! — Lahko ustvarjajo negativna dela (škodo), a ne pozitivnih; korist in sadove rodi le pozitivno delo, delo z načrtom; fronta tega ne pozna: uniči, a ne zida, zahteva, a ne pozna dolžnosti. — Zapomnimo si to: trezno in sistematično delo nas bo rešilo in to le v organizacijah.

Žrtev življenja. Zival rabditis je nekoliko čudnega stvora. Po oplojenju se razvijejo v materinem telesu jajčki, iz katerih se pa prav kmalu izlezajo živi mladiči. Hrepenenje po svobodi jih prisili na strašno dejanje — zakaj to hrepenenje zmaga nad ljubeznijo — razjedati začno telo lastne matere dokler ne dosežejo cilja — a na cilju postane mati žrtev novega življenja. Drama je to, ki najde svojo verno sliko v zgodovini človeštva — saj kapitalizem ni nič drugega nego mati rabditis in proletarijat mladiči, ki prinesejo na svet novo življenje. — Razvoj je prinesel kapitalizem in razvoj bo zahteval svoje — zahteval bo žrtev proletarijata: kapitalizem. — Proletarijat gloda poslednjo kožo-sluznico na telesu kapitalizma — že se svetlika na vzhodu — počila je že koža na enem delu tega telesa.

Delo sedmih ur in pol. Recimo, da bi nekdo sklenil, da skuša ob polnoči razširiti katerokoli novico med vseh 1600 milijonov ljudi. V prvih petnajstih minutah pove novico že dvema, ki to delo nadaljujeta: pridobita namreč zopet vsak po dva; in to se nadaljuje. Račun pokaže, da bi v sedmih urah in petnajstih minutah zvedelo novico že 1000 milijonov ljudi; v poslednjih petnajstih minutah bi zvedelo za novico že 3000 milijonov ljudi.

Norveški delavski spori. Norveški delodajalci so ukinili začetkom letošnjega leta vse tarifne pogodbe, ki se tičejo 60.000 delavcev in so bile veljavne do 1. 4. t. l. Poleg tega so preklicali še one pogodbe, ki so bile podpisane do 1. maja in ki se tičejo 15.000 delavcev. V novih pogodbah bodo stavili delodajalci najbrže nesprejemljive zahteve. Najbrže pride v kratkem na Norveškem do hudih parlamentarnih bojev, ker nameravajo podjetniki v slučaju, da se jim ne posreči uveljaviti svojih zahtev, delavstvo v masah odpustiti.

Rudarska stavka. Poročali smo že nedavno, da stoje rudarji v Moravski Ostravi v meznem pogajanju. Vsa pogajanja so ostala breuspešna. Zadnja poročila pravijo, da je bilo zadnje pogajanje, ki je trajalo štiri dni, ostalo brez vsakega uspeha. Revirski delavski sveti ostravsko-karvinskega revirja so na svojih posvetovanjih sklenili, da stopijo v stavko. Rudarji so kompaktno zapustili v torek 13. t. m. revirje in stopili v stavko.

Zakon o zaščiti države na Češkoslovaškem. Češkoslovaški parlament je po burni debati sprejel zakonski

načrt českoslovaške vlade o zaščiti države. Zakon se bistveno loči od našega zakona o zaščiti države, ker ni naperjen proti vsemu delavstvu, temveč le proti anarhističnim pojavom. Vprašanje ali so bile vladne stranke na Češkem (med njimi se nahajajo tudi češki socialisti) opravilene izdati proti anarhističnim pojavom na Češkem je precej komplirano, ker so razmere na Češkoslovaškem precej drugačne nego pri nas. Proti zakonu so glasovali oziroma so pri glasovanju zbornico zapustili češki komunisti, nem. socialisti in slov. klerikalci in manjše opozicijske skupine v českoslovaškem parlamentu. O tem zakonu bomo ob priliki še spregovorili.

Iskre.

Bistvo družabnega ustroja je v razporeditvi lastnine, v organizaciji gospodarstva, v razdelitvi razredov. (Saint-Simon.)

Naša politika je čisto navaden samounor. (Aškera.)

Socialne reforme se ne bodo izvedle z vstajami in s streljanjem, z vpitjem in z denunciacijami, z ustanavljanjem strank in z revolucijo, temveč z duševnim prepovedom in idejnim napredkom človeštva. (Henry George.)

Mesec, na kaj čakaš? Da pozdravim solnce, ki mu moram pripraviti pot. (R. Tagore.)

Svoje orožje si je izbral (človek) za boga. Ko bo njegovo orožje zmagalo, bo premagan. (R. Tagore.)

Noben narod ne sme revolucijo delati, vedno pa mora biti pripravljen da jo prične. (Macanlay.)

Socializem ni le znanost, ampak je tudi ideal. Ni le analiza vladajočega socialnega reda, ampak je tudi klic po socialnem ustvarjanju. (Standing.)

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Vse naročnike oz. organizacije, ki se niso za prošli mesec poravnale naročnine, pozivljamo, da takoj store svojo dolžnost napram upravi. V slučaju, da prizadete organizacije ta poziv do prihodnje številke ne bodo upoštevale, se jim list s prihodnjo številko brezpogojno ustavi.

V imenu Strok. kom. (P. odb. GDSJ.)

Izdajatelj: Franc Svetek.

Odgovorni urednik: Ivo Meznarič.

Tiska tiskarna Makso Hrovatin.

Dohodki

Račun prometa Osr. dr. kovinarjev za l. 1922.

Izdatki

I. Prispevki.

1.351	A Din	6—	8.106—	Din
1.056	"	5—	5.280—	"
5.922	"	4—	23.688—	"
25.855	"	3—	77.565—	"
456	"	250	1.140—	"
19.848	"	2—	39.696—	"
41.869	"	150	62.80550	"
17.723	"	1—	17.723—	"
7.726	"	075	5.71950	"
199	"	050	9950	"
427	"	025	10675	"
				Din 241.927 25

II. Pristopnine.

958	A Din	3—	2.874—	Din
927	"	250	1.31750	"
4	"	2—	8—	"
				Din 5.199 50

III. Drugi dohodki.

Obresti	1.115 05	Din
Prostovoljne zbirke	96.651 05	"
Prispevki podružnic brez obračunov	453 50	"
Vrednost v l. 1922 nakupljenega inventarja	2.396 25	"
Oddano premoženje podružnic	12.485 86	"
Posojila stavkovnega sklada	17.500 —	"
Prehodni zneski	12.307 70	"
		Din 142.909 41

Skupni dohodki l. 1922	390.036 16	Din	Din 390.036 16
Imovina iz l. 1921	81.126 09	"	81.126 09
			Din 471.162 25

Blagajnik:

K. Jankevič l. r.

Nadzorstvo:

I. Repret l. r., Fr. Grosi l. r., I. Molenšek l. r.,
A. Molinger l. r.

I. Izplačane podpore.

Brezposelna podpora	12 504 70	Din
Potovalna	924 50	"
Bolniška	13 410 51	"
Pogrebna	535—	"
Selstvena	781 25	"
Izredna	701 75	"
Pravovarstvena	1 375—	"
Stavkovna	148 962 50	"
		Din 179.195 21

II. Agitacija in izobrazba.

List »Delavec«	44.601 20	Din
Shodi in predavanja	6.862 50	"
		Din 51.463 70

III. Organizacije in uprava.

Delegacije, mezdne razprave itd.	29.613 32	Din
Deleži podružnicam in provizije blagajnikom	29.424 24	"
Plače uslužbencev	51.735 25	"
Upravni izdatki	35 608 80	"
Kvota Strojovni komisiji	8 812 20	"
Nakup inventarja	2.396 25	"
		Din 157.590 06

IV. Drugi izdatki.

Prehodni zneski	18.019 72	Din	Din 18.019 72
Skupni izdatki l. 1922	406.268 69	Din	Din 406.268 69
Saldo prenos 31. dec. 1922	64.893 56	Din	Din 64.893 56
			Din 471.162 25

Predsednik:

Franc Svetek l. r.

Kotlarska in kleparska industrija

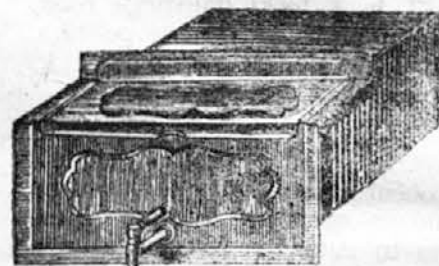
Oblastveno koncesijoniran zavod za vse vrste instalacije.

Cene konkurenčne.

Točna in zanesljiva posrežba.

V Ljubljani, Kolodvorska ulica 28

KONSUMNO DRUŠTVO ZA SLOVENIJO LJUBLJANA

Poštni predal št. 13. — Telefon Interurban št. 178.

Poštni ček. rač. št. 10.532. — Brz. naslov: »Kodes' Ljubljana«.

HRANILNI ODDELEK

naznanja, da je zvišal obresti in sicer

za navadne hranilne vloge na 6% za vloge proti četrtletni odpovedi na 6 1/2 % proti polletni odpovedi na 7%

Hranilnilne vloge sprejemajo in izplačujejo vse prodajalne naše zadrage!

Vlagajte vse svoje prihranke v svojo lastno hranilnico!